

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta stavební

Studentská vědecká a odborná činnost
Akademický rok 2011/2012

Kvalifikační předpoklady veřejných zakázek na stavební práce

Jméno a příjmení studenta, ročník, obor: Jan Štaffa, 4. ročník, E
Vedoucí práce: doc. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
Katedra / Ústav: Ústav stavební ekonomiky a řízení

Obsah

Abstrakt	3
Abstract	3
1 Úvod, cíl práce.....	4
2 Definice základních pojmů.....	5
2.1 Veřejná zakázka	5
2.2 Veřejná zakázka na stavební práce	5
2.3 Zadávací řízení	6
2.4 Uchazeč.....	6
2.5 Veřejná zakázka podle výše předpokládané hodnoty	6
3 Kvalifikace	7
3.1 Základní kvalifikační předpoklady	8
3.2 Profesionální kvalifikační předpoklady.....	9
3.3 Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady	9
3.3.1 Pojistná smlouva.....	10
3.3.2 Údaj o celkovém obratu	10
3.4 Technické kvalifikační předpoklady.....	11
4 Praktická část	12
4.1 Úvod a cíl praktické části	12
4.2 Stanovení vzorku veřejných zakázek.....	13
4.3 Předpokládaná hodnota veřejných zakázek	14
4.4 Základní kvalifikační předpoklady	14
4.5 Profesionální kvalifikační předpoklady.....	15
4.6 Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady	16
4.6.1 Pojistná smlouva.....	17
4.6.2 Celkový obrat	20
4.7 Technické kvalifikační předpoklady.....	23
4.8 Vyhodnocení	25
4.9 Vliv stanovení kvalifikačních požadavků na počet uchazečů	26
5 Zákon č. 55/2012 Sb.	28
6 Závěr	29
Literatura	30

Abstrakt

Tato vědecká práce je zaměřena na problematiku kvalifikačních předpokladů veřejných zakázek na stavební práce. První část obsahuje výklad základních pojmů v oblasti veřejných zakázek a popisuje jednotlivá kvalifikační kritéria. Druhá část práce se zabývá praktickým užitím kvalifikačních požadavků. Smyslem této práce je analyzovat četnosti výskytu kvalifikačních kritérií a vypracovat podrobnou statistiku jejich skutečného použití u veřejných zakázek na území Jihomoravského kraje v roce 2011.

Abstract

This scientific publication is focused on issue of qualifying requirements for public procurement oriented on construction works. The first part contains basic notions of public procurement and describes the various qualifying criteria. The second part deals with practical use the qualifying requirements. The aim of this scientific publication is the analysis frequency occurrences of qualifying criteria and develop detailed statistics their real application in the South Moravia Region in 2011.

1 Úvod, cíl práce

Značná část celkových výdajů veřejného sektoru je vynakládána prostřednictvím institutu veřejných zakázek. V roce 2010 dosáhl objem takto rozdělených finančních prostředků výše necelých 269 miliard Kč¹. Ač se jedná za posledních 5 let o druhý nejmenší výdaj veřejného sektoru, stále jde o významný způsob alokace veřejných finančních prostředků a dá se předpokládat, že do budoucna tomu tak bude i nadále.

Nejvýznamnějším druhem veřejných zakázek jsou veřejné zakázky na stavební práce, neboť zaujímají největší část z celkového objemu finančních prostředků, které jsou rozdělovány formou veřejné soutěže. Jejich podíl pravidelně dosahuje zhruba 50% (např. v roce 2010 byly v ČR zadány podlimitní a nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce za 137,9 mld. Kč, což představuje přibližně 51,3% z celkového objemu všech podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek). Oproti ostatním veřejným zakázkám (na dodávky a na služby) se veřejné zakázky na stavební práce liší i v dalších aspektech. Jedná se například o procedurální odlišnosti při jejich přípravě, zadávání a realizaci, nebo jejich návaznost na další právní předpisy (především na stavební zákon). Zvláštnost veřejných zakázek na stavební práce dále spočívá i v celospolečenském užtku, které tyto zakázky často mívají, neboť je jimi zajišťována mimo jiné převážná část výstavby veřejné infrastruktury. Kvalita provedených prací a také hospodárné vynakládání veřejných prostředků má tak přímý vliv na spokojený život obyvatel a jakýkoliv nedostatek či pochybení může mít zásadní neblahý dopad na celou společnost. S možností spolufinancování veřejné zakázky z fondů EU sílí potřeba na jejich správné zadání, neboť právě to bývá stěžejní podmínkou pro získání těchto finančních prostředků. V souvislosti se snižováním schodku státního rozpočtu a tím pádem i s krácením objemu vynakládaných finančních prostředků veřejným sektorem vyvstává významný požadavek na co nejkvalitnější zadávání veřejných zakázek, jehož cílem je přinést finanční úspory, aniž by poklesla kvalita prováděných prací.

Nedílnou součástí kvalitního zadání veřejné zakázky na stavební práce je i správné stanovení kvalifikačních předpokladů, na které se ve své práci zaměřuji. Je třeba hned v úvodu upozornit, že tato práce poskytuje výklad kvalifikačních předpokladů veřejných zakázek na stavební práce dle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento právní předpis však byl s účinností k 1. 4. 2012 novelizován a některé zmíněné údaje již nejsou aktuální. Tato práce se však opírá o data z roku 2011, a tedy respektuje právní podmínky platné k 1. 1. 2011.

Struktura práce je rozdělena do dvou základních částí:

První část je věnována teoretickým poznatkům. Nejprve se v ní uvádí několik definic základních pojmů, jejichž význam je podstatný k pochopení a orientaci

¹ Statistiky veřejných zakázek za rok 2010. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Information-System-on-Public-Contracts/Statistical-Outputs-on-Public-Contracts/Souhrnny-statisticky-prehled-verejnych-zakazek>

v dalších částech této práce. Poté se v této části práce zaměřuje na popis jednotlivých kvalifikačních předpokladů a možných způsobů jejich prokázání.

Druhá, praktická část obsahuje soupis kvalifikačních požadavků na stavební práce vzniklý na základě statistického šetření dat provedeného z Informačního systému o veřejných zakázkách. Tento soubor dat je následně podroben rozboru, a to zejména četností výskytu jednotlivých kvalifikačních kritérií, požadovaných forem jejich prokazování či případného odklonu požadavků zadavatele od doporučených hodnot. V závěru si tato práce všímá praktického dopadu stanovení kvalifikačních předpokladů zadavatelem na počet obdržených nabídek od uchazečů.

2 Definice základních pojmů

2.1 Veřejná zakázka²

Veřejná zakázka [§ 7] je zakázka financována z veřejných rozpočtů a je realizována na základě smlouvy mezi zadavatelem veřejné zakázky a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je poskytnutí dodávek, služeb nebo provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle zákona č. 137/2006 Sb., musí být realizována na základě úplatné písemné smlouvy uzavřené mezi zadavatelem a dodavatelem či dodavateli. Obvykle se jedná o smlouvu na peněžitě plnění, není však vyloučeno i plnění nepeněžitě. K tomu, aby mohlo jít o veřejnou zakázku, musí být zadavatel tou stranou smlouvy, která vynakládá peněžitě prostředky za poskytnuté dodávky, služby či stavební práce.

Veřejné zakázky se podle předmětu dělí na veřejné zakázky na dodávky, na služby a na stavební práce. Podle výše jejich předpokládané hodnoty se dělí na nadlimitní veřejné zakázky, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu.

2.2 Veřejná zakázka na stavební práce³

Veřejnou zakázkou na stavební práce [§ 9] je veřejná zakázka, jejímž předmětem je provedení stavebních prací, které se týkají činností souvisejících s výstavbou, s nimi související projektová nebo investiční činnost nebo zhotovení stavby, která je výsledkem stavebních nebo montážních prací, případně i související projektové či inženýrské činnosti, a která je jako celek schopna plnit samostatnou ekonomickou nebo technickou funkci, nebo stavební práce pořizované s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb, které zadavateli poskytuje jiná osoba. Veřejnou zakázkou na stavební práce je též veřejná zakázka s výše uvedeným předmětem a doplněna poskytnutím dodávek či služeb nezbytných k provedení předmětu zakázky dodavatelem.

^{2,3} Zpracováno dle: KORYTÁROVÁ, J., HANÁK, T., HRABINCOVÁ, D., HROMÁDKA, V., MARKOVÁ, L., PUCHÝŘ, B. metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce, zpracováno pro Jihomoravský kraj, Brno 2011. 77 s., str. 6

2.3 Zadávací řízení

Zadávací řízení upravuje závazný procesní postup, kterým je vybírán dodavatel veřejné zakázky. Při zadávání veřejné zakázky je každý subjekt povinen dbát, aby dodržoval základní zásady, kterými jsou transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace.

Řízení zahajuje výhradně zadavatel uveřejněním oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo odesláním výzvy o zahájení zadávacího řízení. Zákon o veřejných zakázkách rozlišuje a upravuje 6 druhů zadávacích řízení.

- Otevřené řízení
- Užší řízení
- Jednací řízení s uveřejněním
- Jednací řízení bez uveřejnění
- Soutěžní dialog
- Zjednodušené podlimitní řízení

Možnost použití jednotlivých zadávacích řízení závisí na kategorii zadavatele, který veřejnou zakázku zadává, a na dalších zákonných podmínkách pro použití příslušného zadávacího řízení, přičemž platí, že otevřené a užší řízení mohou bez jakýchkoliv podmínek použít všechny kategorie zadavatelů.

2.4 Uchazeč⁴

Uchazeč [§ 17 odst. 1 písm. j] je dodavatel, který podal nabídku v zadávacím řízení. Uchazeč je i dodavatel, který podal nabídku společně s jinými dodavateli. V tomto případě se všichni tito dodavatelé považují za jednoho uchazeče.

2.5 Veřejná zakázka podle výše předpokládané hodnoty⁵

Veřejné zakázky se dle předpokládané hodnoty [§ 12] dělí na tři druhy: nadlimitní, podlimitní a veřejnou zakázku malého rozsahu. Stanovení této skutečnosti je důležité zvláště z hlediska možnosti použití určitého druhu zadávacího řízení nebo při případném užití některé zákonné výjimky. Hodnoty finančních limitů jsou uváděny bez daně z přidané hodnoty a v případě veřejných zakázek na stavební práce platí jednotně pro všechny typy zadavatelů.

Nadlimitní veřejná zakázka [§ 12 odst. 1] je veřejná zakázka, jejíž cena překročí finanční limity dané zákonem. Např. nadlimitní veřejná zakázka na stavební práce měla v roce 2010 limit 125 451 000 Kč, od roku 2011 byl limit snížen na 125 265 000 Kč. Tyto zakázky musí při zadávání respektovat mimo národních právních předpisů také pravidla EU. Zadavatel je musí kromě informačního systému o veřejných zakázkách zveřejnit i v Úředním věstníku Evropské unie a vyhotovit písemnou

^{4,5} Zpracováno dle: KORYTÁROVÁ, J., HANÁK, T., HRABINCOVÁ, D., HROMÁDKA, V., MARKOVÁ, L., PUCHÝŘ, B. metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce, zpracováno pro Jihomoravský kraj, Brno 2011. 77 s., str. 7

zprávu, kterou na požádání zašle Evropské komisi nebo Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. U nadlimitních veřejných zakázek je lhůta pro podání nabídky i samotný průběh výběrového řízení zpravidla delší oproti zakázkám podlimitním.

Podlimitní veřejná zakázka [§ 12 odst. 2] je veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby nejméně 2 000 000 Kč nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 6 000 000 Kč a nedosáhne finančního limitu pro nadlimitní veřejnou zakázku.

Veřejná zakázka malého rozsahu [§ 12 odst. 3] je zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne v případě veřejné zakázky na dodávky nebo služby 2 000 000 Kč nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 6 000 000Kč.

3 Kvalifikace

Kvalifikace představuje soubor požadavků, které stanoví zákon o veřejných zakázkách nebo zadavatel, a jejichž splněním dodavatel prokazuje své předpoklady k realizaci veřejné zakázky. Veřejný zadavatel je obecně povinen požadovat prokázání splnění kvalifikace dodavatele ve všech druzích zadávacích řízení. Výjimku tvoří zadávací řízení bez uveřejnění, kde se neproazuje kvalifikace v případě, že se zakázka zadává v krajně naléhavém případě nebo navazuje-li jednacím řízení bez uveřejnění na veřejnou soutěž o návrh. Ve zbylých případech jednacím řízení bez uveřejnění zadavatel prokázání kvalifikace vyžadovat může, ale nemusí. Doložení splnění kvalifikace je předpokladem pro posouzení a hodnocení nabídky v otevřeném řízení, vyzvání zájemce k podání nabídky v užším řízení či jednacím řízení s uveřejněním, účasti zájemce v soutěžním dialogu a předpokladem uzavření smlouvy ve zjednodušeném podlimitním řízení. Veškeré požadavky na prokázání splnění kvalifikace stanoví veřejný zadavatel v oznámení zadávacího řízení nebo ve výzvě o zahájení zadávacího řízení. Dodatečně stanovené podmínky neuvedených v těchto dokumentech jsou neúčinné a nemohou být důvodem pro vyloučení zájemce ze soutěže. Veřejný zadavatel má však možnost přesněji specifikovat své požadavky na kvalifikaci dodavatele v zadávací nebo kvalifikační dokumentaci, která se tak stane součástí zadávacího řízení a musí být řádně uveřejněna a zpřístupněna. V souvislosti se zásadami rovného zacházení a zákazu diskriminace ve veřejných zakázkách platí, že rozsah požadované kvalifikace musí být omezen pouze na informace a doklady bezprostředně související s předmětem veřejné zakázky. Tedy požadavky zadavatele musí být důvodné a přiměřené, odpovídající povaze a složitosti veřejné zakázky.

Zákon o veřejných zakázkách vymezuje pro veřejného zadavatele 4 kategorie kvalifikačních požadavků:

- Základní kvalifikační předpoklady
- Profesní kvalifikační předpoklady
- Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady
- Technické kvalifikační předpoklady

Splnění základních a profesních kvalifikačních předpokladů je vymezeno zákonem. Jejich prokazování nelze opomenout a je povinné vždy v plné míře. Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady a technické kvalifikační předpoklady má zadavatel možnost přizpůsobit požadavkům konkrétní veřejné zakázky a nejsou striktně vyžadovány. U veřejných zakázek na stavební práce je však užití všech 4 kategorií kvalifikačních požadavků doporučeno.

Přitom dodavatel může prokázat splnění kvalifikace několika způsoby:

- 1) Předložením příslušných dokladů a údajů požadovaných zadavatelem a zákonem
- 2) Výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- 3) Certifikátem vydaným v rámci systému certifikovaných dodavatelů
- 4) Výpisem či certifikátem podle zahraničního práva

V případě, že dodavatel není schopen prokázat splnění dílčích částí kvalifikace, může ji prokázat prostřednictvím dokladů svých subdodavatelů. To se však netýká prokazování základních kvalifikačních předpokladů nebo u dokládání výpisu z obchodního rejstříku či jiné evidence. Při prokazování splnění kvalifikace prostřednictvím subdodavatele musí dodavatel uzavřít se subdodavatelem smlouvu, v níž se subdodavatel zaváže pro danou veřejnou zakázku poskytnout plnění, alespoň v rozsahu, v jakém splnění kvalifikace za dodavatele prokazuje. Přitom subdodavatel je rovněž povinen prokázat splnění základních a profesních kvalifikačních předpokladů. Uchazeč je pak povinen tuto smlouvu spolu s příslušnými doklady předložit veřejnému zadavateli jako součást dokladů prokazujících předepsanou kvalifikaci.

Pokud několik dodavatelů podává společně nabídku na plnění předmětu veřejné zakázky, mohou společně prokázat profesní, ekonomické a finanční nebo technické kvalifikační předpoklady. Každý zvláště však musí splnit základní kvalifikační předpoklady a předložit výpis z obchodního rejstříku.

3.1 Základní kvalifikační předpoklady

Základní kvalifikační předpoklady jsou vymezeny v zákoně úplným výčtem. Jejich smysl spočívá v prokázání bezúhonnosti dodavatele vůči státu. Přitom zákon stanoví rozsah, obsah i způsob prokazování. Zadavatel je povinen uvést požadavek na jejich prokázání v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení a musí dbát na splnění všech zákonem vymezených základních kvalifikačních předpokladů. Prokázání základních kvalifikačních předpokladů musí být doloženo zákonem vymezenými doklady nebo čestným prohlášením. U podlimitních veřejných zakázek zákon stanovuje jednodušší pravidla prokázání splnění kvalifikace a zadavatel může požadovat prokázání pouze čestným prohlášením, případně příslušnými doklady jen v některých, zadavatelem určených základních kvalifikačních předpokladech.

3.2 Profesní kvalifikační předpoklady

Profesní kvalifikační předpoklady dokládají profesní a odbornou způsobilost dodavatele k výkonu činností, které jsou předmětem veřejné zakázky. Při jejich definování nezáleží na finančním objemu zakázky, ale na funkci stavebního objektu, který má být realizován. Rozsah, obsah i způsob prokázání profesních kvalifikačních předpokladů stanoví zákon, přičemž jejich požadování by mělo být důvodné a nediskriminační. Profesní kvalifikační předpoklady můžeme dělit [dle § 54] na ty,

- 1) jejichž splnění musí dodavatel prokázat v každém zadávacím řízení
 - výpis z obchodního rejstříku či jiné obdobné evidence
 - doklad o oprávnění k podnikání
- 2) jejichž splnění musí dodavatel prokázat pouze tehdy, pokud je tak stanoveno zvláštními právními předpisy
 - členství v určité komoře nebo profesní organizaci
 - odborná způsobilost

3.3 Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady

Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady prokazují ekonomickou sílu a stabilitu dodavatele pro provedení zadávané veřejné zakázky. Při jejich stanovení musí brát zadavatel na zřetel zvláště předmět, předpokládanou hodnotu a způsob realizace veřejné zakázky. K prokázání splnění ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů dodavatele může veřejný zadavatel požadovat předložení jednoho či více z těchto dokladů [dle § 55 odst. 1]:

- a) Pojistnou smlouvu, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě
- b) Poslední zpracovanou rozvahu podle zvláštních právních předpisů nebo určitou část takové rozvahy
- c) Údaj o celkovém obratu dodavatele zjištěný podle zvláštních právních předpisů, popřípadě obrat dosažený dodavatelem s ohledem na předmět veřejné zakázky, a to nejvýše za poslední 3 účetní období; jestliže dodavatel vznikl později nebo prokazatelně zahájil činnost vztahující se k předmětu veřejné zakázky později, postačí, předloží-li údaje o svém obratu za všechna účetní období od svého vzniku nebo od zahájení příslušné činnosti.

Vedle těchto zákonem uvedených dokladů je zadavatel oprávněn požadovat i jiné doklady prokazující splnění ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů, musí však respektovat zásadu bezprostřední souvislosti s předmětem veřejné zakázky. Zadavateli náleží povinnost stanovit v oznámení nebo výzvě o zahájení zadávacího řízení rozsah požadovaných informací a dokladů, dále musí uvést způsob prokázání splnění těchto kvalifikačních předpokladů a vymezit minimální úroveň těchto kvalifikačních předpokladů odpovídající druhu, rozsahu a složitosti předmětu veřejné zakázky. Zároveň platí, že ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady musí být přiměřené a nediskriminační.

3.3.1 Pojistná smlouva

Uchazeč doloží pojistnou smlouvu, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem vůči třetí osobě. Učinit tak může předložením:

- a) běžné pojistné smlouvy pro pojištění odpovědnosti za škodu nebo
- b) smlouvy stavebního a montážního pojištění, která by kromě pojištění věcí či pojištění ušlého zisku měla obsahovat také pojištění odpovědnosti za škodu

Běžně platí, že uchazeč předkládá pro doložení své ekonomické a finanční způsobilosti zadavateli pouze obecnou pojistnou smlouvu na odpovědnost za škodu vůči třetím osobám či rámcovou smlouvu stavebního a montážního pojištění. Ta je sjednána jen do výše potřebné pro obvyklou činnost dodavatele a u některých veřejných zakázek nemusí dostačovat. Z důvodu, aby se dodavatelé nemuseli neúměrně pojišťovat, dokud ani neznají výsledek zadávacího řízení, může zadavatel nahradit požadavek na předložení pojistné smlouvy za požadavek na předložení jiného dokladu. Tím může být například pojistný certifikát nebo příslib pojistitele o uzavření požadovaného pojištění, pokud uchazeč předmětnou veřejnou zakázku získá.

Výše pojistné částky by měla být přiměřená a odrážet rizikovost dané zakázky. Doporučené hodnoty minimální požadované výše uvádí tabulka č. 1.

Tab. 1: Minimální požadovaná výše pojistné částky

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky	0 – 6 mil. Kč	6 – 20 mil. Kč	nad 20 mil. Kč
Doporučená pojistná částka	min. 5 mil. Kč	70% hodnoty zakázky ----- avšak vždy min. 5 mil. Kč	50% hodnoty zakázky ----- avšak vždy min. 15 mil. Kč

V běžných případech by neměla požadovaná částka překročit 100% hodnoty zakázky (vyjma veřejných zakázek malého rozsahu). Pokud se jedná o zvláště rizikovou a náročnou zakázku, limit pojištění může být i vyšší, nicméně se považuje za nutné tento požadavek řádně zdůvodnit v zadávací dokumentaci.

3.3.2 Údaj o celkovém obratu

Zadavatel taktéž může požadovat předložení údaje o celkovém obratu dodavatele zjištěného podle zvláštních předpisů, popřípadě obratu dosaženého dodavatelem s ohledem na předmět veřejné zakázky a stanovit limit jeho minimální výše. Této výše musí obrat dosáhnout v každém roce z posledních 3 účetních období. Pokud dodavatel vznikl nebo prokazatelně zahájil činnost vztahující se k předmětu veřejné zakázky později, postačí, předloží-li údaje o svém obratu za všechna účetní období od svého vzniku nebo od zahájení příslušné činnosti. Stanovení výše limitu celkového obratu závisí na předpokládané hodnotě veřejné zakázky a délce trvání veřejné zakázky.

$$RO_{\min} = \frac{12 * PHZ * \left\{ 0,5 + \left(\frac{PDZ}{12} \right) \right\}}{PDZ} \quad (1)$$

- RO_{min} – Požadovaná minimální hodnota ročního finančního objemu stavebních prací
 PHZ – Předpokládaná hodnota zakázky bez DPH
 PDZ – Předpokládaná doba trvání zakázky v měsících

Minimálně však musí dosahovat 10 mil. Kč bez DPH. Za vhodnější se považuje stanovit požadavek na obrat dosažený s ohledem na předmět zakázky, tedy například související se stavební činností. Určením limitu minimální výše celkového obratu se zadavatel ubezpečuje, že dodavatel bude z organizačního i kapacitního hlediska schopen realizovat veřejnou zakázku, o kterou se uchází. Naopak dodavatel splněním tohoto požadavku dokládá, že je v jeho možnostech realizovat stavební práce i o vyšším objemu, než je hodnota příslušné veřejné zakázky, a dá se předpokládat, že nebude závislý výlučně na této veřejné zakázce.

3.4 Technické kvalifikační předpoklady

Technické kvalifikační předpoklady prokazují technickou způsobilost dodavatele k plnění veřejné zakázky. Na rozdíl od ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů zákon o veřejných zakázkách přesně vymezuje, které technické kvalifikační předpoklady může zadavatel požadovat, neboť v tomto případě stanovuje jejich konečný výčet. Přitom však stále platí, že výběr požadavků na prokázání technické způsobilosti musí být související s předmětem veřejné zakázky a zároveň přiměřený s ohledem na druh, rozsah a složitost veřejné zakázky. Zákon o veřejných zakázkách navíc rozlišuje a definuje možné požadavky dle druhu veřejné zakázky a zadavatel je povinen toto rozdělení dodržovat. Pokud je obsahem veřejné zakázky více druhů plnění, zadavatel má právo požadovat prokázání splnění kvalifikačních předpokladů pro každý druh zvlášť. Obdobně jako u jiných kvalifikačních kritérií je zadavatel povinen v oznámení nebo výzvě o zahájení zadávacího řízení stanovit rozsah požadovaných informací a dokladů, dále musí uvést způsob prokázání splnění těchto kvalifikačních předpokladů a vymezit jejich minimální úroveň. Výběr a zadání technických kvalifikačních předpokladů musí být proveden řádně a pečlivě, zvláště pak stanovení minimální úrovně hodnot pro uznání splnění. Ty by neměly neúměrně omezovat hospodářskou soutěž, na druhou stranu musí zajistit výběr uchazeče, který je zcela způsobilý k plnění předmětu veřejné zakázky a neohrozí průběh ani kvalitu zpracování. Pokud dodavatel není schopen z objektivních důvodů prokázat splnění technických kvalifikačních předpokladů způsobem stanoveným zadavatelem, může tak učinit i jinými rovnocennými doklady, nicméně zadavatel má právo rovněž z objektivních důvodů takové doklady odmítnout.

U veřejných zakázek na stavební práce může k prokázání technických kvalifikačních předpokladů zadavatel požadovat [dle § 56 odst. 3,4,5]:

- a) Seznam stavebních prací provedených dodavatelem za posledních 5 let a osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto prací.
- b) Seznam techniků či technických útvarů, jež se budou podílet na plnění veřejné zakázky.
- c) Osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele nebo vedoucích zaměstnanců dodavatele nebo osob v obdobném postavení a osob odpovědných za vedení realizace příslušných stavebních prací.
- d) Opatření v oblasti řízení z hlediska ochrany životního prostředí, která bude dodavatel schopen použít při plnění veřejné zakázky, je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky.
- e) Přehled průměrného ročního počtu zaměstnanců dodavatele či jiných osob podílejících se na plnění zakázek podobného charakteru a počtu vedoucích zaměstnanců dodavatele nebo osob v obdobném postavení za poslední 3 roky.
- f) Přehled nástrojů či pomůcek, provozních a technických zařízení, které bude mít dodavatel při plnění veřejné zakázky k dispozici.
- g) Je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, může veřejný zadavatel požadovat předložení certifikátu systému řízení jakosti vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou.
- h) Je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, může veřejný zadavatel požadovat předložení dokladu o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS)

4 Praktická část

4.1 Úvod a cíl praktické části

Praktické stanovení kvalifikačních předpokladů veřejných zakázek na stavební práce se může významně lišit od teoretických poznatků zmíněných v předešlých kapitolách. Zvláště v oblasti ekonomických a finančních, případně technických kvalifikačních předpokladů, jejichž prokázání není legislativou povinně vyžadováno, zákon o veřejných zakázkách ponechává zadavatelům do značné míry volnou ruku ve volbě a rozsahu jejich užití. Pro získání skutečné představy o požadavcích zadavatelů na kvalifikaci uchazečů o veřejné zakázky tak byla vypracována analýza na vypovídajícím vzorku veřejných zakázek. Na základě statistického šetření dat provedeného z Informačního systému o veřejných zakázkách byl vytvořen soupis užívaných kvalifikačních kritérií u veřejných zakázek s předem podmíněným výběrem. Tento soubor dat byl následně podroben rozboru, a to zejména četností výskytu jednotlivých kvalifikačních kritérií, požadovaných forem jejich prokazování či případného odklonu požadavků zadavatele od doporučených hodnot. Cílem praktické části je statistické vyhodnocení četností výskytu jednotlivých kvalifikačních

požadavků, definovat často užívaná kritéria a poukázat na dopady, které mohou nevhodně stanovené kvalifikační požadavky způsobit.

4.2 Stanovení vzorku veřejných zakázek

Základním předpokladem pro vytvoření vypovídající analýzy je stanovení reprezentativního vzorku veřejných zakázek na stavební práce. Pro tyto účely bylo využito možnosti vyhledávání a podrobné filtrace parametrů veřejných zakázek na internetových stránkách uveřejňovacího subsystému veřejných zakázek. Věstník veřejných zakázek spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj a jedná se o oficiální pramen informací, neboť zákon o veřejných zakázkách ukládá zadavatelům povinnost zveřejňovat průběh zadávání veřejných zakázek do tohoto věstníku. Při faktickém stanovení vzorku tak bylo prvořadé získat dostatečně široký soupis, který by však byl časově, místně a druhově pospolity.

Výsledný klíč při vyhledávání veřejných zakázek obsahoval následující parametry:

Vyhledávání:

Druh formuláře:	2 Oznámení o zakázce
Typ formuláře:	Vše
Druh zakázky:	Stavební práce
Druh řízení:	Otevřené
Kód místa plnění:	CZ064 – Jihomoravský kraj
Zveřejnění:	1/1/2011 – 31/12/2011

Výsledek: 191 záznamů

V tomto množství záznamů jsou uvedeny jak řádné, tak i opravné formuláře. Vzhledem k administrativní složitosti zadávání veřejných zakázek je poměrně běžné, že k řádnému oznámení posléze přibudou další, opravné formuláře. Ty však mohou napravovat i jinou chybu než v oblasti kvalifikačních požadavků, a tak z pohledu řešené problematiky vznikají duplicitní záznamy, které by statistické výsledky zkreslily. Odstraněním duplicitních údajů vznikl soubor **135 jedinečných záznamů**, který byl následně podroben rozboru.

4.3 Předpokládaná hodnota veřejných zakázek

Důležitou charakteristikou veřejné zakázky je její předpokládaná hodnota. Z uvedeného vzorku 135 veřejných zakázek jí 134 mělo zadáno. Rozložení četností nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek na stavební práce je patrné z tabulky č. 2.

Tab. 2: Četnosti nadlimitních a podlimitních zakázek

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky	Nadlimitní >125 265 000 Kč	Podlimitní 6 000 000 Kč – 125 265 000 Kč
Počet veřejných zakázek	13	121

Veřejná zakázka na stavební práce s evidenčním číslem 6006100002001 neměla ve formuláři Oznámení o zakázce zapsanou předpokládanou hodnotu.

4.4 Základní kvalifikační předpoklady

Ačkoliv zákon o veřejných zakázkách ukládá zadavateli povinnost uvést požadavek na prokázání základních kvalifikačních předpokladů v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení, přehledně tak zadavatelé učinili pouze u **119** veřejných zakázek. U zbylých zakázek se zadavatelé odvolávají na zadávací dokumentaci nebo nebyl ve formuláři požadavek vůbec nalezen. Rozsah základních kvalifikačních požadavků a způsoby jejich doložení má zákonem stanovený výčet a nejčastěji je v souladu s ním zadavateli požadováno čestné prohlášení s příloženými zákonem stanovenými seznamy. Pro některé veřejné zakázky pak pouze dostačovalo uvést samotné čestné prohlášení a u zbylých nebylo uvedeno, jakým způsobem se má kvalifikace doložit. Přesné rozdělení požadavků na prokázání základních kvalifikačních předpokladů shrnuje níže uvedená tabulka č. 3:

Tab. 3: Četnosti výskytu jednotlivých způsobů prokázání

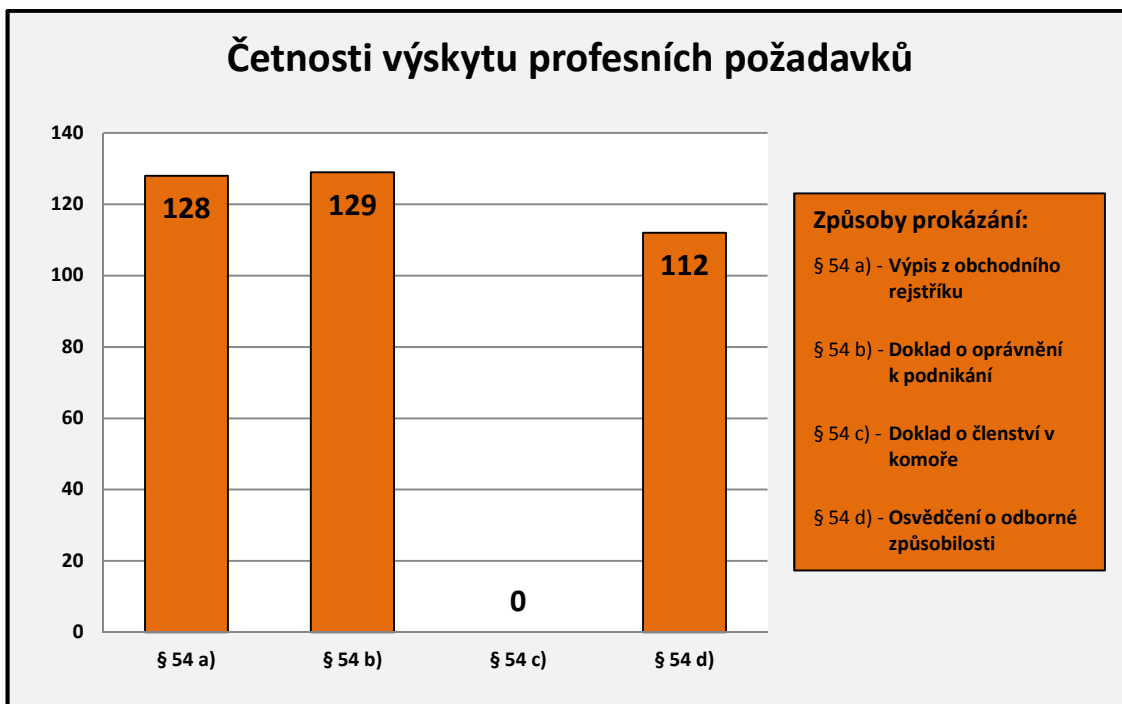
Způsob doložení ZKP	Čestné prohlášení	Čestné prohlášení se stanovenými seznamy	Neuvedeno
Četnost výskytu	14	96	9

Je však nutné zmínit, že zveřejnění tohoto požadavku ve formulářích je velmi nepřehledné a zadavatelé ho obvykle přisuzují do profesních kvalifikačních předpokladů. Skutečnost se tedy může mírně lišit od uváděného rozložení, avšak dominance způsobu prokazování základních kvalifikačních předpokladů pomocí čestného prohlášení s příloženými zákonem stanovenými seznamy je zřejmá.

4.5 Profesní kvalifikační předpoklady

Obdobně jako u základních kvalifikačních předpokladů i profesní mají rozsah požadavků a způsoby jejich doložení zákonem stanovený výčet a zadavatelé v souladu s ním až na drobné výjimky postupují. Přesné statistické rozložení výskytu jednotlivých požadavků shrnuje graf č. 1.

Graf 1: Četnosti výskytu profesních požadavků

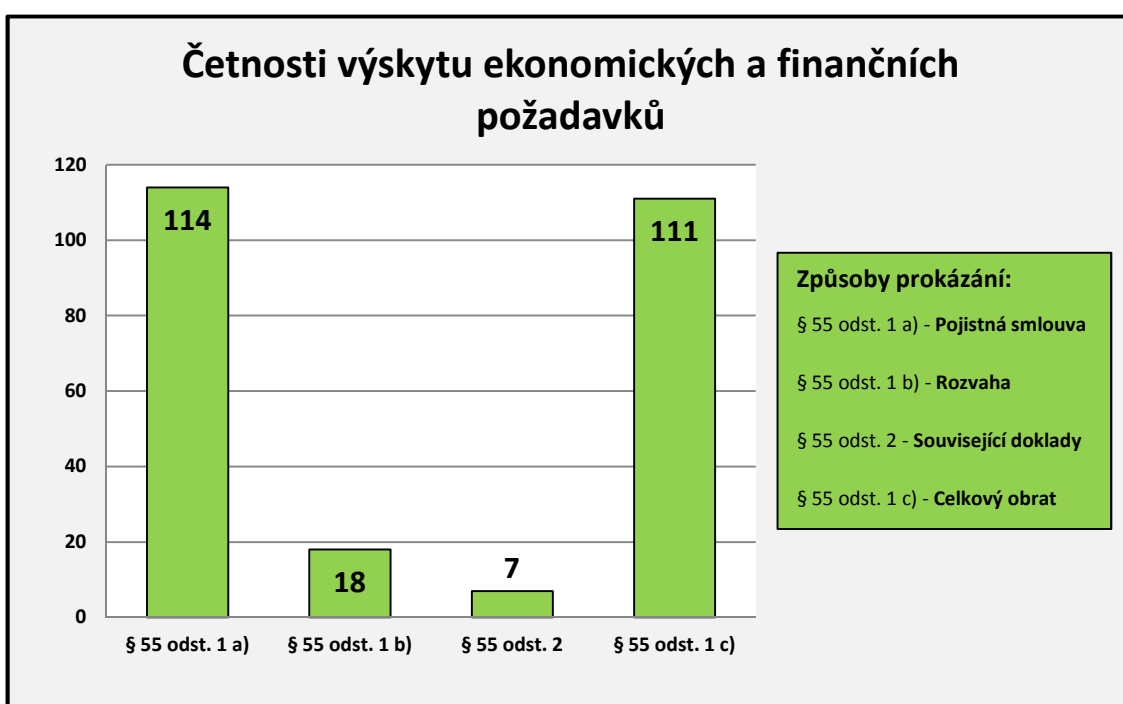

Z grafu je patrné, že zadavatelé respektují vymezení profesních kvalifikačních předpokladů zákonem o veřejných zakázkách a zvláště *výpis z obchodního rejstříku* dle § 54 a) a *doklad o oprávnění k podnikání* dle § 54 b) takřka všichni požadují. Mírně nižší číslo četnosti v grafu je způsobeno tím, že zadavatelé se ve formuláři Oznámení o zakázce pouze odkazují na zadávací dokumentaci, a tudíž nebylo možné tento požadavek ověřit. Naopak odlišná situace byla zaznamenána u předložení *dokladu o členství v profesní samosprávné komoře* dle § 54 c), kde ve vzorku analyzovaných veřejných zakázek se neobjevil ani jeden takovýto požadavek. Zadavatelé totiž tento požadavek spojují s *osvědčením o odborné způsobilosti dodavatele* dle § 54 d) a předložení dokladu o členství v profesní samosprávné komoře tak prakticky odpadá. Osvědčení o odborné způsobilosti se ve většině případů dokládá autorizací v oboru dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Několikrát se však objevil i požadavek na prokázání odborné způsobilosti podle jiných právních předpisů (např. u geologických prací). Nižší četnost výskytu tohoto požadavku oproti prvním dvěma byla způsobena neuvedením nároku zadavatele na jeho doložení u veřejných zakázek s obvykle nižší předpokládanou hodnotou.

4.6 Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady

Na rozdíl od předchozích dvou požadavků na prokázání základní a profesní kvalifikace, ekonomické a finanční předpoklady nejsou povinnou součástí zadávání veřejných zakázek a zadavatelé je nemusí vyžadovat. Přesto jejich správné užití má své opodstatnění a zákon vyjmenovává možné požadavky a stanovuje postup, jakým by je měl dodavatel prokázat. Není však vyloučeno, aby zadavatel s ohledem na druh, rozsah a složitost veřejné zakázky požadoval i jiné předpoklady, než které jsou uvedené v zákoně. Ve statistickém vzorku se takto nad rámec vyjmenovaný v zákoně objevoval požadavek na *bankovní příslib úvěru*. Zjištěné četnosti výskytu ekonomických a finančních předpokladů shrnuje graf č. 2.

Graf 2: Četnosti výskytu ekonomických a finančních požadavků

Zadavatelé hojně využívají požadavků na předložení *pojistné smlouvy* dle § 55 odst. 1 a) a doložení údaje o *celkovém obratu* dle § 55 odst. 1 c). Výrazně méně využívaný je požadavek na předložení *poslední zpracované rozvahy* dle § 55 odst. 1 b) a jen zcela výjimečně zadavatel přistupují k požadavkům na předložení *souvisejících dokladů* dle § 55 odst. 2 mimo rámec stanovený v zákoně o veřejných zakázkách. Četnost 7 požadavků uvedených ve formulářích je zavádějící. Zadavatelé totiž v některých případech odlišně zařazují požadavek na předložení finančních ukazatelů vyplývající z rozvahy buď do části rozvahy dle § 55 odst. 1 b) nebo jsou vyžadovány jako součást čestného prohlášení dle § 55 odst. 2. Fakticky se tak pouze ve 2 případech jednalo o skutečně odlišné související doklady oproti vyjmenovaným třem požadavkům z § 55 odst. 1, a to v obou případech o *bankovní příslib úvěru*.

Ekonomické a finanční kvalifikační požadavky jsou při zadávání veřejných zakázek velice významné. Mohu totiž výrazným způsobem ovlivnit počet uchazečů o danou zakázku. Proto byly hodnoty dvou nejpoužívanějších kritérií stanovené

zadavateli porovnány s doporučenými hodnotami vypočtenými pomocí obecných vzorců uvedených kapitole 4.4.

4.6.1 Pojistná smlouva

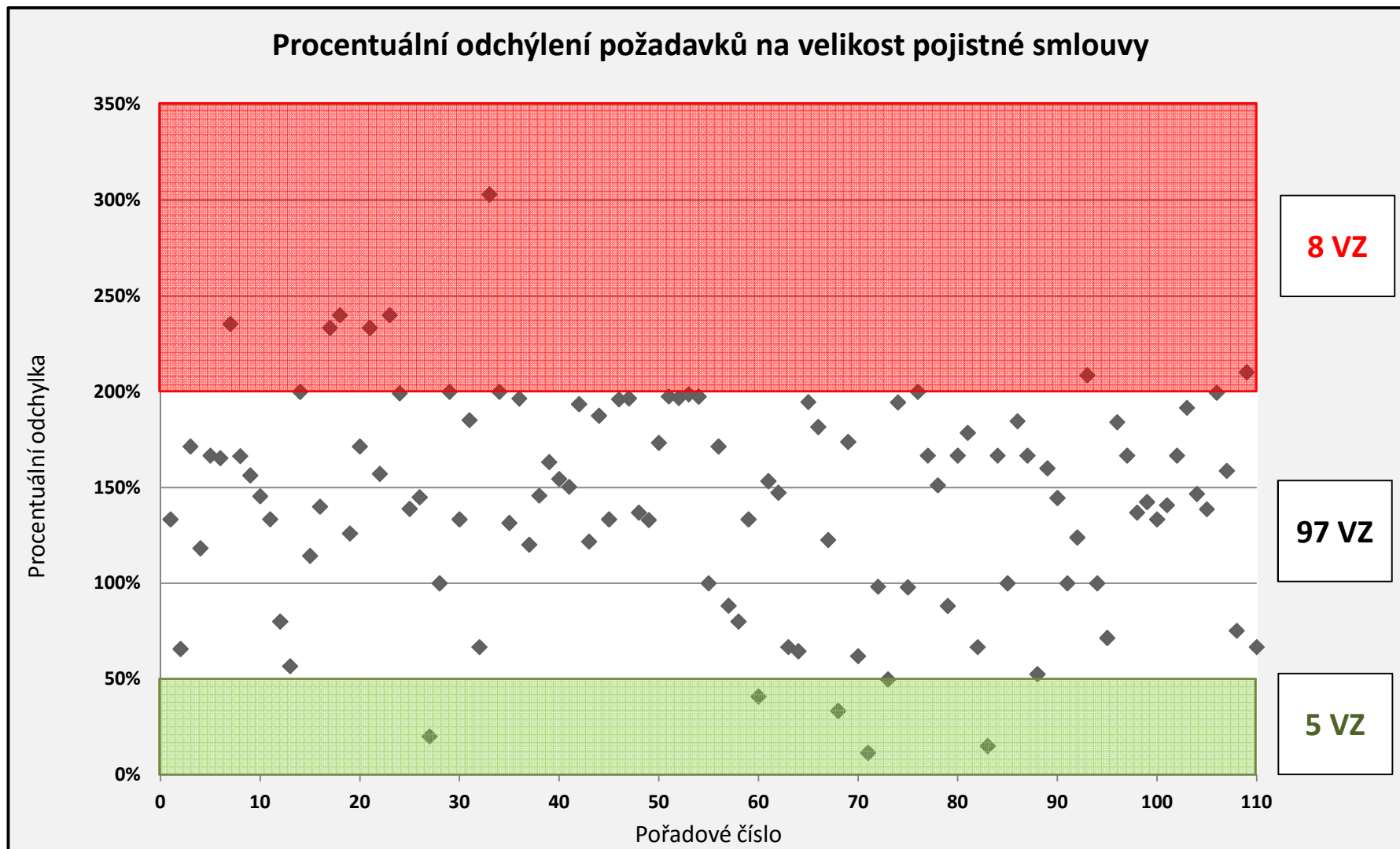
Požadavek na doložení pojistné smlouvy byl uveřejněn u 114 veřejných zakázek. V rozboru je sledováno 110 záznamů, neboť v několika případech byla požadovaná výše pojistné smlouvy k nalezení jen v zadávací dokumentaci.

V grafu č. 3 jsou znázorněny procentuální odchylky všech záznamů s tím, že linie 100% představuje doporučenou výši požadované pojistné smlouvy vypočtenou dle obecného vzorce. Graf je dále rozdělen do tří segmentů, v nichž do červeného spadají veřejné zakázky s požadavkem na výši pojistné smlouvy překračující více jak dvojnásobně vypočtenou doporučenou hodnotu. Naopak zelený segment představuje oblast, do které spadají veřejné zakázky s dvojnásobně menším požadavkem na výši pojistné smlouvy, než je vypočtená doporučená hodnota. Třetí segment je bílý a zahrnuje zbylé veřejné zakázky s odchylkou méně jak dvojnásobnou. Výsledkem bylo, že do červeného segmentu spadá **8** veřejných zakázek, zeleného **5** veřejných zakázek a do bílého **97**.

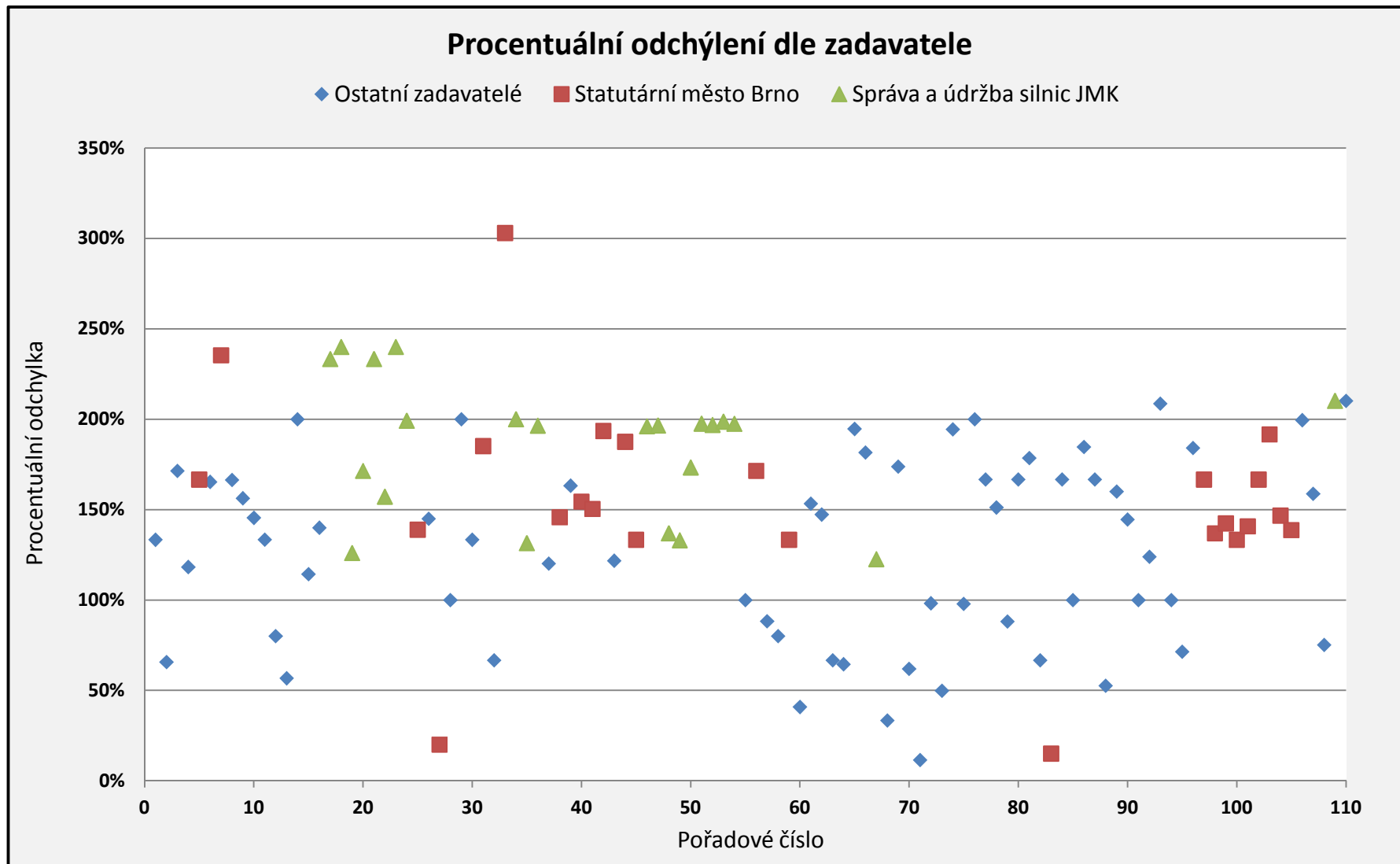
Graf č. 4 znázorňuje stejné procentuální odchýlení, avšak nyní je rozdělen dle dvou nejčastěji zastoupených zadavatelů ve sledovaném vzorku. Těmito zadavateli jsou:

- Statutární město Brno
- Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje, příspěvková organizace kraje

Graf 3: Odchýlení požadavků na velikost pojistné smlouvy od doporučených minimálních hodnot

Graf 4: Odchýlení požadavků na velikost pojistné smlouvy dle zadavatele

4.6.2 Celkový obrat

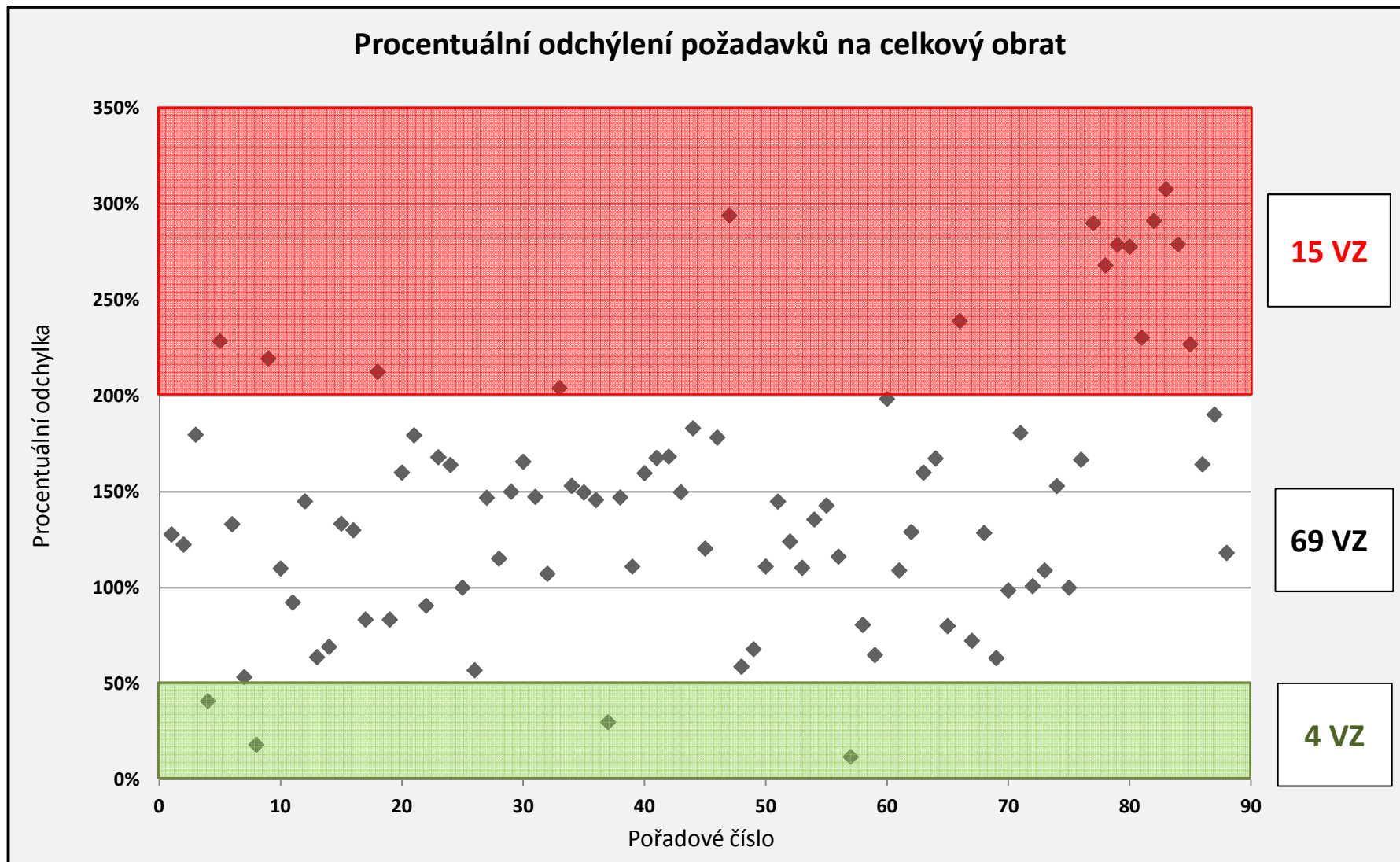
Požadavek na doložení celkového ročního obratu byl nalezen ve sledovaném vzorku u 111 veřejných zakázek na stavební práce. Podrobeno rozboru však mohlo být pouze 88 záznamů, neboť podobně jako v jiných případech bylo zjištění požadované výše obratu vázáno na poskytnutí zadávací dokumentace zadavatelem. Významný vliv na omezení počtu posuzovaných záznamů měla také nedbalost zadavatelů při vyplňování formuláře Oznámení o zakázce, ve kterém několikrát opomenuli zadat předpokládanou dobu trvání veřejné zakázky, a tudíž nebylo možné stanovit doporučenou minimální hodnotu ročního finančního objemu stavebních prací. Časové období, na které se tento požadavek vztahuje, bylo ve vybraném vzorku veřejných zakázek stanoveno zpravidla na poslední 3 roky.

Samotné vyhodnocení dat bylo provedeno obdobným způsobem jako u posuzování výše pojistné smlouvy v kapitole 6.6.1. V grafu č. 5 jsou znázorněny procentuální odchylky požadovaných hodnot obratu všech záznamů s tím, že linie 100% představuje doporučenou minimální hodnotu požadovaného ročního obratu vypočtenou dle obecného vzorce. Graf je dále rozdělen do tří segmentů, v nichž do červeného spadají veřejné zakázky s požadavkem na hodnotu ročního obratu překračující více jak dvojnásobně vypočtenou doporučenou hodnotu. Naopak zelený segment představuje oblast, do které spadají veřejné zakázky s dvojnásobně menším požadavkem na hodnotu celkového ročního obratu, než je vypočtená doporučená hodnota. Třetí segment je bílý a zahrnuje zbylé veřejné zakázky s odchylkou méně jak dvojnásobnou. Výsledkem bylo, že do červeného segmentu spadá **15** veřejných zakázek, do zeleného **4** veřejné zakázky a do bílého **69**.

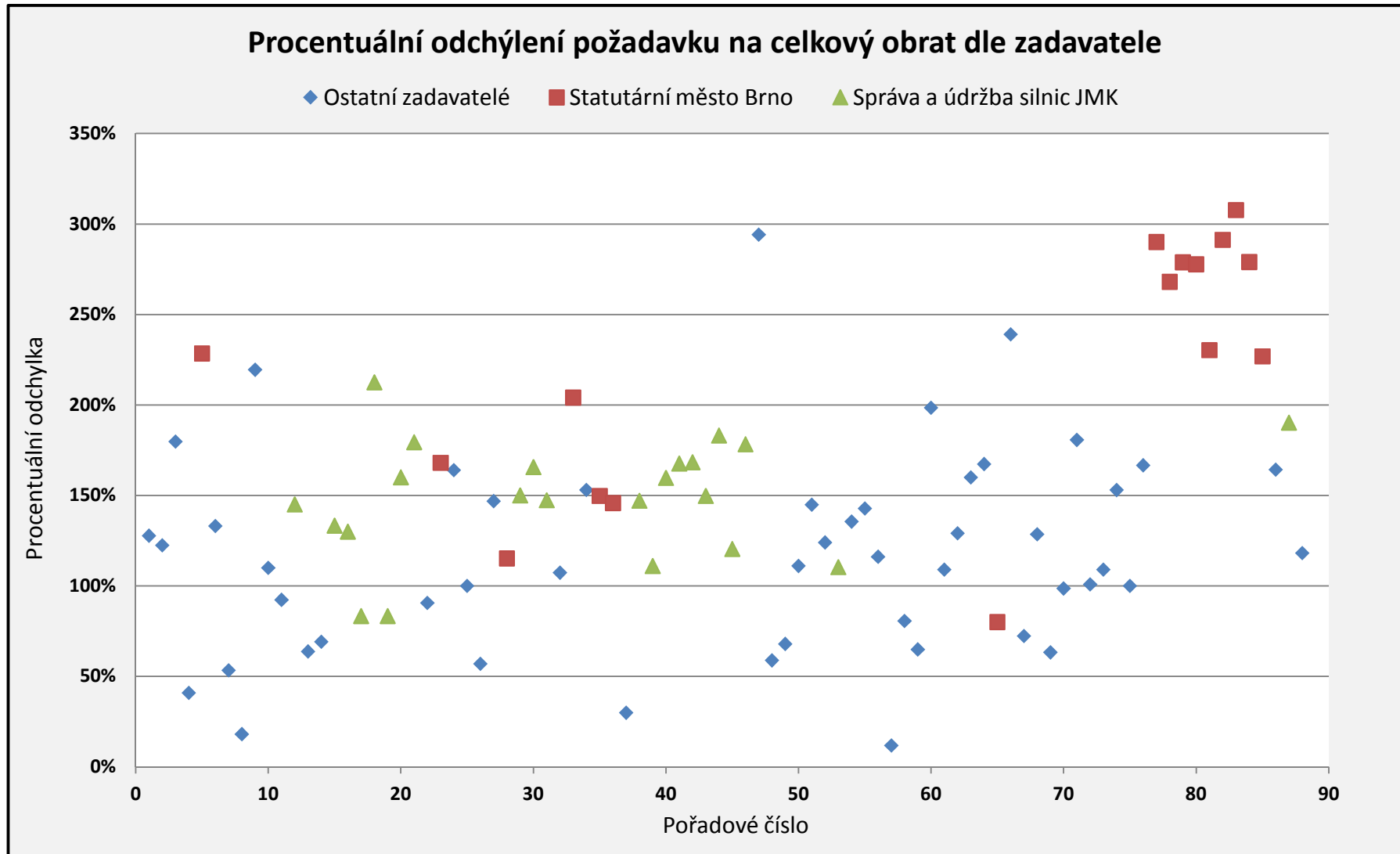
Graf č. 6 znázorňuje stejné procentuální odchýlení, avšak nyní rozlišuje záznamy dle dvou nejčastěji zastoupených zadavatelů ve sledovaném vzorku. Těmito zadavateli jsou:

- Statutární město Brno
- Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje, příspěvková organizace kraje

Graf 5: Odchýlení požadavků na celkový obrat od doporučených hodnot

Graf 6: Odchýlení požadavků na celkový obrat dle zadavatele

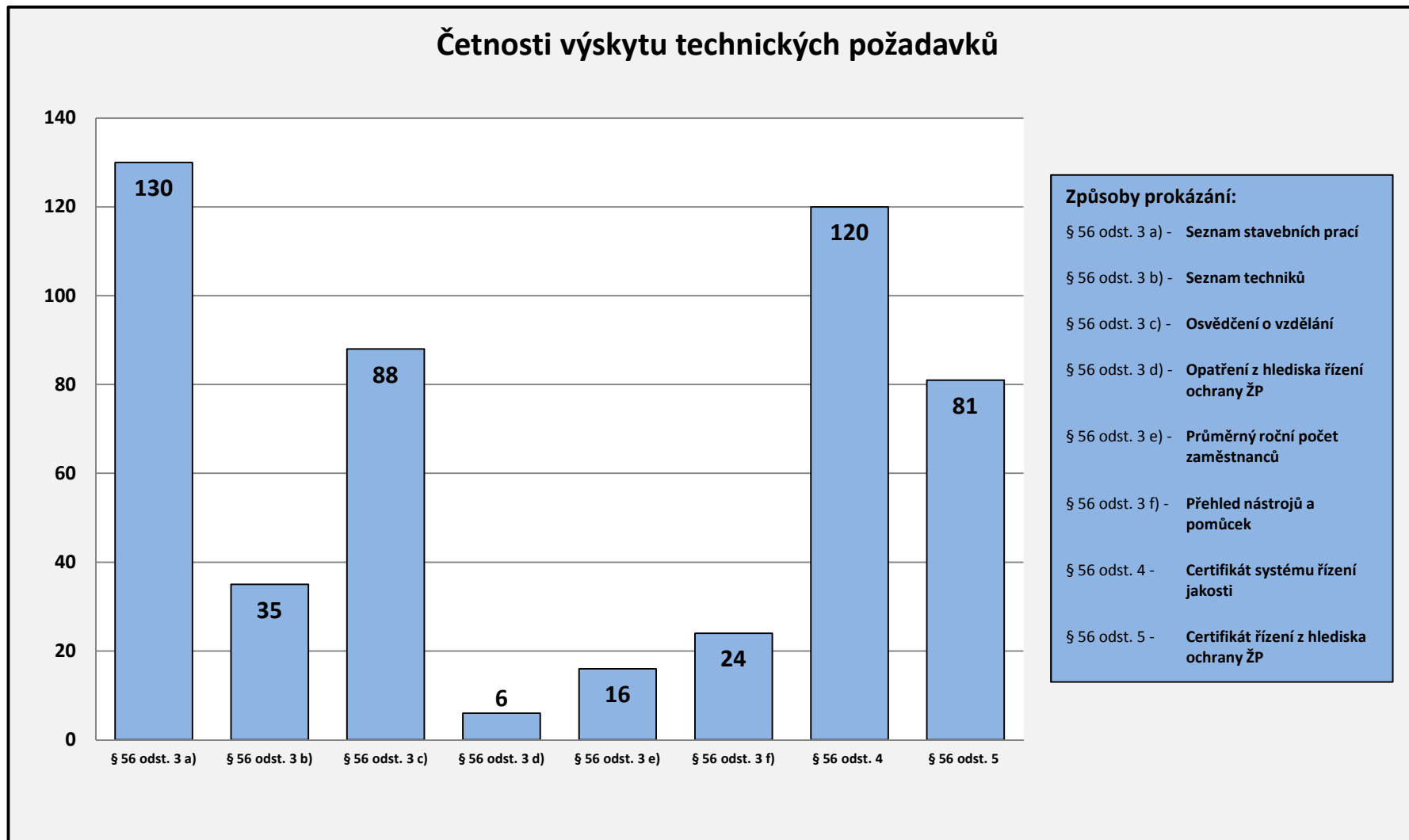
4.7 Technické kvalifikační předpoklady

U technických kvalifikačních předpokladů obdobně jako ekonomických a finančních zákon o veřejných zakázkách vymezuje jejich rozsah, obsah i způsob prokázání, avšak opět již nejsou povinnou součástí zadávací dokumentace a zadavatel má možnost vybrat pouze ty požadavky, které jsou pro konkrétní zakázku vhodné.

Z grafu č. 7 však vyplývá, že ze vzorku 135 veřejných zakázek na stavební práce minimálně jeden požadavek užívají takřka všichni dodavatelé. Jedná se o požadavek na doložení seznamu *stavebních prací provedených dodavatelem* za posledních 5 let dle § 56 odst. 3 a). Vyjma dvou veřejných zakázek, kde zadavatel nepožadoval tento seznam, a tří veřejných zakázek, kde se stanovení podmínek prokázání technických kvalifikačních předpokladů odkazuje na zadávací dokumentaci, ostatních **130** zakázek tento požadavek vlastnilo. Dále je zadavateli hojně využíváno požadavku na *certifikát systému řízení jakosti* (zpravidla ČSN EN ISO 9000) dle § 56 odst. 4 a požadavku na doložení *osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele* (zpravidla minimálně OHSAS 18001) dle § 56 odst. 3 c). Větší četnost výskytu pak byla zaznamenána i u požadavku na doložení *certifikátu řízení z hlediska ochrany životního prostředí* (ČSN EN ISO 14000 nebo doklad o registraci u EMAS) dle § 56 odst. 5. Někteří zadavatelé však chybně zařazují tento požadavek do kategorie opatření dle § 56 odst. 3 d). Z počtu 6 požadavků hned 5 nárokovalo doložení pouze ISO certifikátu a jen jeden zadavatel v tomto kritériu správně uváděl příslušné opatření na ochranu životního prostředí. Požadavky na předložení *seznamu techniků či technických útvarů* dle § 56 odst. 3 b) či na předložení *přehledu průměrného počtu zaměstnanců* dle § 56 odst. 3 e) jsou užívány spíše okrajově.

Specifickým požadavkem pak je dle § 56 odst. 3 f) nárok na předložení *přehledu nástrojů či pomůcek, provozních a technických zařízení*, který byl využíván výlučně u veřejných zakázek s předmětem činnosti v oblasti výstavby infrastruktury. Jedinou výjimku tvořila veřejná zakázka na sanaci starých ekologických zátěží, kde se tento požadavek objevil také.

Graf 7: Četnosti výskytu technických požadavků

4.8 Vyhodnocení

Prokázalo se, že kvalifikační kritéria jsou hojně využívána zadavateli při zadávání veřejných zakázek na stavební práce. Přitom je patrné, že zadavatelé ve většině případů požadují splnění i těch předpokladů, které jdou nad povinný rámec uložený zákonem o veřejných zakázkách.

Základní a profesní kvalifikační předpoklady díky úplnému výčtu v zákoně a jasné povinnosti uchazeče je doložit přinesly očekávané výsledky a zadavatelé jich užívají vesměs správně. Jedinou pozoruhodnou výjimkou bylo neuvedení ani jednoho požadavku na předložení dokladu o členství v profesní samosprávné komoře, které bylo často nahrazeno osvědčením o odborné způsobilosti dodavatele, a tedy využití tohoto zákonem stanoveného požadavku je v praxi velmi malé.

Odlišná situace platí u ekonomických a finančních požadavků. Zde se zadavatelé zaměřují převážně na dva ukazatele: celkový obrat firmy a výši pojistné smlouvy. I přes existenci obecných, doporučených pravidel pro jejich stanovení zadavatelé uvádějí své požadavky zcela dle libovůle. Některé požadované hodnoty (zvláště na celkový obrat firem) se lišily až trojnásobně od doporučených obecných hodnot. I když vezmeme v úvahu obecnost doporučených hodnot, nabízí se otázka, zdali takové značné odchýlení mělo v konkrétních případech své opodstatnění.

U technických kvalifikačních požadavků se potvrdila předpokládaná rozmanitost užití jednotlivých kvalifikačních požadavků. V nich se vyskytují jak často užívaná kritéria na předložení seznamu obdobných stavebních prací či na předložení certifikátů (řady ISO 9000 a ISO 14000), tak i požadavky používané jen u specifických veřejných zakázek se zvláštním předmětem plnění. Například se jedná o předložení přehledu nástrojů a pomůcek

Obecně platí, že celému procesu prokazování kvalifikace dodavatele by prospěla větší přehlednost zápisu, který zadavatelé uveřejňují ve Věstníku veřejných zakázek.

4.9 Vliv stanovení kvalifikačních požadavků na počet uchazečů

Závěrečné posouzení v této práci si všímá vlivu nevhodně stanovených kvalifikačních požadavků na počet uchazečů o veřejnou zakázku. Pro toto posouzení bylo využito rozboru ekonomického kvalifikačního kritéria na celkový dosažený obrat společnosti. Z analyzovaného vzorku bylo vyňato několik zakázek s výraznou procentuální odchylkou od doporučených hodnot. Přesněji se jedná o soubor 9 veřejných zakázek, které navíc vykazovaly shodné parametry:

- Zadány stejný zadavatelem: Statutární město Brno
- Zadány ve stejný den: 22. 4. 2011
- Stejný druh stavební činnosti: 45000000-7 Stavební práce
- Typ formuláře: Řádný

Je tedy předpoklad, že informovanost uchazečů o jednotlivých veřejných zakázkách byla stejná, a tedy každý potencionální uchazeč věděl o všech 9 veřejných zakázkách. Stavební činnost u těchto zakázek spočívala v zateplení budov základních škol.

Tabulka č. 4 shrnuje, jakým způsobem může výše požadované hodnoty na celkový obrat dodavatele ovlivnit počet obdržených nabídek. Jednotlivé zakázky v této tabulce jsou seřazeny dle výše hodnoty celkového obratu, kterou požadoval zadavatel. Je patrné, že čím je nižší hodnota požadavku na obratu, tím více přibývá obdržených nabídek. Zadavatel zde však pro stanovení požadované hodnoty zřejmě vycházel z desetinásobku předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Takto zvolená technika stanovení výše požadovaného obratu se zdá být v kontextu dostupných dat nevhodná. Pokud bychom přijali relevantnost obecného výpočtového vzorce u tohoto typu zakázek, mohly být požadované hodnoty až třetinové. Je tedy pravděpodobné, že by zadavateli v takovém případě nabídek na realizaci jakékoliv zakázky ze souboru přišlo více. Nabízí se tedy otázka, nakolik odůvodněné a pro řádné plnění zakázek nezbytné bylo takto vysoké stanovení požadovaných hodnot.

Další otázkou je, do jaké míry hraje roli způsob stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, a jestli je vůbec vhodné vypisovat takovýto soubor zakázek v jeden den. Touto problematikou se však již tato práce nezabývá.

Tab. 4: Vliv požadované výše obrátu zadavatelem na počet obdržených nabídek

Evidenční číslo	Název zakázky	Předpokládaná hodnota	Doporučená hodnota obrátu	Požadovaná hodnota obrátu	Odchylka	Počet nabídek	Konečná cena	Vícepráce
6005885602001	Zateplení ZŠ Masarova	36 531 000 Kč	118 623 135 Kč	365 000 000 Kč	307,70%	3	41 250 083 Kč	373 985 Kč 321 243,21 Kč
6005885702001	Zateplení ZŠ Plovdivská	26 761 000 Kč	90 987 400 Kč	265 000 000 Kč	291,25%	3	24 210 610 Kč	617 035,68 Kč 77 121,52 Kč
6005886502001	Zateplení ZŠ Heyrovského	25 350 000 Kč	86 190 000 Kč	250 000 000 Kč	290,06%	3	24 974 923 Kč	1 956 254,73 Kč 2 929,85 Kč
6005885402001	Zateplení ZŠ Horní	22 056 000 Kč	78 852 567 Kč	220 000 000 Kč	279,00%	3	18 284 352 Kč	Dokončení: 12 599 822 Kč
6005886002001	Zateplení ZŠ Janouškova	20 141 000 Kč	72 006 236 Kč	200 000 000 Kč	277,75%	4	14 780 016 Kč	396 155,35 Kč 396 155,35 Kč
6005886302001	Zateplení ZŠ Milénova	18 059 000 Kč	64 562 863 Kč	180 000 000 Kč	278,80%	3	12 917 403 Kč	244 625,69 Kč 244 625,69 Kč
6005886402001	Zateplení ZŠ Novoměstská	16 698 000 Kč	59 697 142 Kč	160 000 000 Kč	268,02%	5	13 258 612 Kč	151 692,21 Kč 447 774,98 Kč
6005885902001	Zateplení ZŠ Košinova	10 149 000 Kč	43 424 410 Kč	100 000 000 Kč	230,29%	11	7 639 569 Kč	360 337,17 Kč 356 833,17 Kč
6005885302001	Zateplení ZŠ Bednářova	9 272 000 Kč	39 672 000 Kč	90 000 000 Kč	226,86%	10	7 222 317 Kč	-----

5 Zákon č. 55/2012 Sb.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách byl s účinností k 1. 4. 2012 novelizován zákonem č. 55/2012 Sb. Tento právní předpis přináší do procesu zadávání veřejných zakázek celou řadu změn a významně upravuje i oblast kvalifikačních předpokladů. Obecně se dá říci, že tato novela výrazným způsobem omezuje možné kvalifikační požadavky zadavatelů a měla by přispět k větší otevřenosti jednotlivých zadávacích řízení pro více zájemců či uchazečů. Hlavní změny v oblasti kvalifikačních předpokladů jsou následující:

- *Základní kvalifikační předpoklady* – novela ruší v § 53 odst. 1 písmena l) a m), tedy požadavky na předložení seznamu statutárních orgánů nebo členů statutárních orgánů, kteří v posledních 3 letech pracovali u zadavatele, a aktuálního seznamu akcionářů s podílem vyšším než 10 %, neboť takovéto seznamy nemají vypovídací povahu o schopnosti dodavatele plnit veřejnou zakázku, a nejsou tak ve své podstatě kvalifikací. Požadavek na transparentní strukturu se uvádí do povinných požadavků zadavatele na nabídku uchazeče.
- *Profesní kvalifikační předpoklady* – novela ponechává zákonem stanovené profesní kvalifikační předpoklady ve stejném znění jako doposud.
- *Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady* – Výraznou změnu přináší novela do oblasti ekonomických a finančních předpokladů, které de facto ze zadávacího řízení vypadávají. Novela celý dosavadní § 55 zákona o veřejných zakázkách ruší a namísto toho postačí, aby dodavatel prokázal svou způsobilost v této oblasti pouhým čestným prohlášením o své ekonomické a finanční způsobilosti k plnění veřejné zakázky. Tento požadavek vychází z § 50 odst. 1 c) a celý dosavadní § 55 se tak stává nadbytečný.
- *Technické kvalifikační předpoklady* – Významné změny novela přináší i do oblasti technických kvalifikačních předpokladů. Novela ruší v § 56 odst. 4 a 5, tedy zadavatelé již nemohou požadovat předložení certifikátů systému řízení jakosti (ISO) a certifikátů řízení z hlediska ochrany životního prostředí, případně dokladů o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS). Další omezení přináší novela do oblasti požadovaného rozsahu referencí v § 56 odst. 7 (změněno na § 56 odst. 5). Zde novela doplňuje paragraf o podmínku, která stanovuje, že zadavatel nesmí požadovat rozsah stavebních prací u každé jednotlivé reference větší jak 50 % předpokládané hodnoty zakázky.

Z celého procesu posouzení kvalifikace se pak musí pořídít protokol, jenž by měl sloužit jako kontrola pro uchazeče nad průběhem tohoto posouzení. V neposlední řadě zákon ukládá podmínku, že kvalifikace dodavatele nemůže být předmětem hodnotících kritérií. Novela však přináší i mnoho dalších, dílčích změn a vyjma § 54 všechny ostatní paragrafy doznaly drobných či podstatných změn.

Jak je patrné, zmíněné úpravy podstatně mění způsob užívání kvalifikačních předpokladů v zadávacích řízeních. Zvláště v případě ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů dochází k razantní změně, neboť, jak je zřejmé z výše provedené analýzy, bylo dosud ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů zadavateli hojně využíváno a měly viditelný selektivní účinek na počet uchazečů o veřejnou zakázku. Toto opatření může velmi přispět k větší otevřenosti zadávacích řízení a rozšíření hospodářské soutěže. Na druhou stranu je oprávněná obava, zdali pouhé čestné prohlášení dodavatele zaručí zadavateli způsobilost uchazeče po ekonomické stránce a nepovede toto uvolnění podmínek k nárůstu nedokončených zakázek, neboť dodavatel nebude z hlediska své finanční situace schopen řádně plnit veřejnou zakázku, i když o tom byl zprvu přesvědčen. V některých případech by to mohlo znamenat i nechtěné prodloužení doby realizace důležitých veřejných projektů – například strategických zakázek z oblasti výstavby infrastruktury.

6 Závěr

Tato práce se zaměřuje na evidenci a rozbor kvalifikačních předpokladů veřejných zakázek na stavební práce. V první části je předložen stručný teoretický podklad pro řešenou problematiku. V druhé části si pak práce všímá praktického užití kvalifikačních předpokladů při zadávání veřejných zakázek zadavateli. Statistickým šetřením vzorku veřejných zakázek s podmíněným výběrem bylo poukázáno na jednotlivé četnosti užití kvalifikačních požadavků a jejich způsobu prokazování. Dále byly některé požadavky porovnány s doporučenými hodnotami vypočtenými dle obecných vzorců a stanoveny příslušné odchylky. V závěrečné části bylo nastíněno, jakým způsobem může nevhodné stanovení kvalifikačních požadavků zadavatelem ovlivnit množství přijatých nabídek.

Obecně se dá říci, že užití kvalifikačních předpokladů při zadávání veřejné zakázky dle právního rámce užívaného před již zmíněnou novelou zákona o veřejných zakázkách plnilo svou funkci jen částečně, a účinnost kvalifikačních kritérií do značné míry záležela na přístupu zadavatele. Novelizací tohoto právního předpisu zákonem č. 55/2012 Sb. se způsob stanovení kvalifikačních kritérií značně změnil. Zda půjde o změny, které přispějí k většímu plnění základních zásad veřejných zakázek (tj. transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace) nebo přinesou jen vyšší administrativní zátěž na zadavatele a problémy s nedostatečnou kvalifikací dodavatelů k plnění předmětu veřejné zakázky, ukáže až čas.

Na závěr je nutné zmínit, že veškeré údaje obsažené v této práci jsou uváděny s dobrým úmyslem a ve vši snaze o co nejpravdivější prezentování dat. Vzhledem k značné nepřehlednosti uveřejňování konkrétních parametrů zakázek ve Věstníku veřejných zakázek a omezeným možnostem v přístupu k informacím o jednotlivých veřejných zakázkách je v této práci možný výskyt drobných nepřesností, které by však neměly mít vliv na sdělenou podstatu.

Literatura

- [1] DVOŘÁK, David a SERAFÍN, Petr. *Veřejné zakázky ve stavebnictví*. Praha: Linde Praha, 2011. 423 s. ISBN 978-80-7201-843-7
- [2] KORYTÁROVÁ, J., HANÁK, T., HRABINCOVÁ, D., HROMÁDKA, V., MARKOVÁ, L., PUCHÝŘ, B. *Metodická doporučení pro sjednocení kvalifikačních a hodnotících kritérií pro veřejné zakázky na stavební práce*, zpracováno pro Jihomoravský kraj, Brno 2011. 77 s.
- [3] Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sbíрка zákonů. 14. 3. 2006. Ve znění pozdějších předpisů.
Dostupné z: http://www.vzsystem.cz/help_demo/index.html
- [4] VRBKA, Petr. *Novela zákona o veřejných zakázkách*. Stavebnictví. Brno: EXPO DATA spol. s.r.o., 01/12, roč. 2012, s. 22-24, 1802-2030
- [5] HOMOLOVÁ, Štěpánka. *Podrobně ke změnám zákona o veřejných zakázkách účinným od 1. dubna 2012*. Veřejné zakázky. Praha: Vizea s.r.o., 02/12, roč. 2012, s. 12-32, 1803-6724

Zdroj z internetu:

- [6] Věstník veřejných zakázek. Dostupné z: <http://www.isvzus.cz>